

COP27

Una zona del nord-est de Nigèria negada per les intenses pluges el 25 de setembre. RADENO HANIEL / AFP

Els EUA frenen l'acord per compensar els desastres climàtics als més vulnerables

La UE canvia de posició i dona suport a la creació d'un fons específic per a "pèrdues i danys"

SÒNIA SÁNCHEZ
BARCELONA

Últimes hores de la COP27 i l'enèsim esborrany d'acord final publicat ahir no aportava cap avenç respecte a la declaració de Glasgow de la COP26. La negociació estava estancada en diversos punts, però el més important és el que ha marcat tota la cimera: com afrontar "les pèrdues i els danys" que els desastres climàtics generen en els països més pobres i vulnerables. Ahir finalment la Unió Europea va donar suport a la creació d'un fons específic d'ajuda financera per aquestes catàstrofes climàtiques. És un gir important, perquè fins ara s'hi oposava, i deixa pràcticament sols els Estats Units, que hi mantenen l'oposició, cosa que impossibilitava incloure un compromís concret sobre aquest tema en l'acord final de Sharm al-Sheikh.

"Érem reticents a crear un fons perquè pren molt de temps, quan tenim altres instruments. Però el G-77 (grup de països pobres) estava tan entestat en aquest fons que al final ens hem posat d'acord", deia el vicepresident de la Comissió Europea, Frans Timmermans. Però el nou suport de la Unió Europea ve amb condicions: que a canvi s'asseguri l'objectiu dels 1,5 °C; que els països que rebien fons no siguin tots els empobrits sinó "els més vulnerables" –cosa que, segons Carbonbrief, en deixaria fora estats com Nigèria, el Pakistan i les Filipines, que han patit desastres climàtics greus

aquest estiu – i, sobretot, que també hi contribueixi la Xina.

Pequín sempre ha donat suport a la creació del fons, perquè forma part del grup que el va proposar, el G-77, un bloc negociador de les cimeres climàtiques que uneix molts països pobres. I és que dins l'estructura de la diplomàcia climàtica creada fa tres dècades, la Xina està encara en el bloc dels estats en vies de desenvolupament, malgrat que avui ja és la segona potència econòmica mundial. I malgrat que les emissions que ha acumulat al llarg dels anys la situen ja molt a prop de superar els EUA com a primer emissor històric (i no només actual). "Tot-hom hauria de contribuir-hi d'acord amb com està avui i no fa trenta anys", deia Timmermans. Però el negociador climàtic xinès, Xie Zhenhua, insistia que la Xina "no té l'obligació de contribuir econòmicament" als fons climàtics.

Potència
La Xina hi dona suport perquè encara forma part del bloc de països pobres

"Que la Unió Europea digui que la Xina ha de pagar és molt normal, però també és una manera de reduir les possibilitats que això surti", apunta Daniel Puig, de la Universitat de Bergen, que els últims onze anys ha treballat a l'agència mediambiental de l'ONU com a especialista precisament en la qüestió de "pèrdues i danys". L'expert no creu que de la COP27 en surti un acord concret per crear aquest fons de "pèrdues i danys", tot i que està convençut que "s'acabarà creant" en el futur. Ara bé, "els Estats Units sempre imposaran la nota a peu de pàgina que digui que això en cap cas pot traduir-se en cap mena d'indemnitzacions ni pot significar que els països rics (o grans emissors) hagin de compensar els que pateixen una catàstrofe", afegeix. És una nota a peu de pàgina que el mateix negociador climàtic de Biden, John Kerry, ja va introduir

dins l'Acord de París del 2015, llavors com a secretari d'Estat de Barack Obama. I és aquesta por de possibles reclamacions judicials de responsabilitats per desastres climàtics la que fa que els EUA mantinguin el no taxatiu a la simple creació d'un fons específic.

Reunions bilaterals EUA-Xina

La proposta de la UE per incloure aquest fons en l'acord final de la COP27 semblava ahir destinada al fracàs pels condicionants, però en va aparèixer una altra amb més opcions, encapçalada per Alemanya i Xile, que només planteja crear "un fons per a països especialment vulnerables" que seria "complementat amb altres fons de suport financer", com els privats. Però el que sembla clar és que cap proposta prosperarà sense el suport dels Estats Units i la Xina, que porten debatent el tema en reunions bilaterals a porta tancada des de fa tres dies, després que Joe Biden i Xi Jinping tornessin a impulsar la cooperació climàtica amb una trobada dilluns a Bali.

"Aquesta cimera ha de donar un resultat seriós en pèrdues i danys, no podem tornar-ho a passar a l'any que ve", alertava des d'Egipte Laurence Tubiana, que va ser presidenta de la COP21, on es va tancar l'Acord de París, i que avui dirigeix la European Climate Foundation. Però l'oposició dels EUA –i d'altres països com Austràlia– i el rebuig de la Xina a pagar feien presagiar que es donaria un cop de peu a la COP28. —

Sense pic d'emissions el 2025

L'esborrany d'acord final de la COP27 inclou molts altres ítems, com la crida a mantenir el límit d'1,5 °C d'escalfament global o a reduir el carbó, tal com ja deia el text pactat a Glasgow. "És un esborrany molt decebedor, perquè després dels increments dels impactes climàtics que hi ha hagut aquest any i de tots els informes que han sortit sobre la necessitat de reduir ja les emissions, es queda on érem i no arbitra noves mesures que posin en marxa polítiques", diu Olga Alcaraz, del Grup de Governança sobre el

Canvi Climàtic de la UPC, que participa com a observador en la COP27. No hi ha cap menció a la reducció de tots els combustibles fòssils, una petició de l'Índia que havia agafat força a Egipte. I també sembla que quedarà fora el reclam de molts països de fixar el 2025 com la data límit per començar a reduir les emissions globals, una petició dels científics de l'IPCC que té el suport també de la UE i dels EUA, però no de la Xina ni de molts altres. Rússia fins i tot demana que es tregui la referència als 1,5 °C.